

เจตคติในการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์

พจณิชา ฤกษ์สมุทร

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Corresponding author: phojnicha.r@chandra.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจเจตคติในการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ 2) เปรียบเทียบเจตคติในการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ โดยจำแนกตามเพศ ชั้นปี หลักสูตรและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2563 จำนวน 719 คน ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ได้ จำนวน 695 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.66 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การทดสอบค่าที ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ มีเจตคติในการเรียนดนตรีไทยโดยรวมในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ แบ่งเป็นชั้นปีและหลักสูตรที่แตกต่างกัน จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีเจตคติในการเรียนดนตรีไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศและความพึงพอใจที่ต่างกันมีเจตคติในการเรียนดนตรีไทยไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในสถานศึกษา เนื่องจากดนตรีไทยจัดเป็นศิลปะแขนงหนึ่ง ที่แสดงถึงความเป็นชาติไทย

คำสำคัญ : 1. เจตคติ 2. ดนตรีไทย 3. เจตคติในการเรียนดนตรีไทย 4. การเรียนการสอนดนตรีไทย

**Attitudes toward Thai music study among students
at Ongkharak Demonstration School of Srinakharinwirot University**

Phojnicha Roeksamut

Faculty of Humanities and Social Sciences, Chandrakasem Rajabhat University,

Bangkok 10900, Thailand

Corresponding author: phojnicha.r@chandra.ac.th

Abstract

The objectives of this research article are to 1) survey the attitudes of students towards learning Thai musical instruments at Ongkharak Demonstration School of Srinakharinwirot University and 2) compare these attitudes based on gender, grade level, curriculum, and satisfaction with the management of Thai music education. The study population consists of 719 secondary school students in grades 1-6 during the second semester of academic year 2020. Data were collected using a Likert's five-point scale questionnaire, and the 695 questionnaires which accounted for 96.66% were analyzed using statistical methods including t-tests, means, and standard deviation. The research findings revealed that 1) students at Ongkharak Demonstration School of Srinakharinwirot University generally possessed a high level of attitude towards learning Thai music, and 2) when comparing attitudes toward learning Thai music among students of different grade levels and curriculum types, significant differences were observed at a 0.05 level of significance. In contrast, attitudes did not significantly differ by gender or satisfaction with the education management. Educational authorities can use this information as guidelines to plan the instruction of Thai musical instrument because Thai music is a branch of art that represents the national heritage of Thailand.

Keywords: 1. Attitudes 2. Thai music 3. Attitudes toward Thai music study 4. Thai music education

บทนำ

ดนตรีไทยจัดเป็นศิลปะแขนงหนึ่งซึ่งมีผลต่อการยกระดับจิตใจของมนุษย์ มีความงามและความสมบูรณ์ในตนเอง เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยหล่อหลอมกล่อมเกลาจิตใจและส่งเสริมพัฒนาการของมนุษย์ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในด้านต่าง ๆ การศึกษาดนตรีไทยจะช่วยให้เกิดทักษะและมีเจตคติที่ดีต่อดนตรีไทย เนื่องจากดนตรีไทยช่วยทำให้เกิดความผ่อนคลายทางจิตใจได้ ซึ่งความจำเป็นของเจตคติที่ดีในการเรียนดนตรีไทยจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ อาร์ริตัน เรื่องกำเนิด ที่ได้กล่าวว่า ดนตรีมีความสำคัญต่อทุกระดับชั้นของสังคมไทย การดำรงชีวิตของคนไทยมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรมและศาสนาเข้าไว้ด้วยกัน เช่น พิธีทำขวัญเดือน พิธีโกนจุก พิธีอุปสมบท พิธีแต่งงาน พิธีฌาปนกิจ ซึ่งจุดประสงค์ของการประกอบพิธีกรรมอยู่ภายใต้ความเชื่อ ศาสนาและองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น เพื่อเป็นการบวงสรวงเทพยดา เทพเจ้าต่าง ๆ เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองในวาระสำคัญ เพื่อเป็นการประกาศให้ชุมชนได้ทราบถึงผลบุญที่กระทำ เพื่อเป็นการแสดงฐานะทางสังคม ดนตรีจึงก้าวเข้าสู่บทบาทแห่งขนบธรรมเนียม ประเพณีและเป็นสิ่งที่จำเป็นควบคู่กันเพื่อความสมบูรณ์ของพิธีนั้น (Ruangkumnerd, 2000)

ในสมัยก่อนนั้นการศึกษาดนตรีไทยอาศัยความใกล้ชิด ความผูกพันเพื่อเป็นแรงจูงใจในการเรียน เช่น ผู้เรียนจะเริ่มเรียนกับบุคคลในครอบครัวหรือเรียนที่วัด การได้เห็น ได้ยิน ได้ฟังและมีสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับดนตรีไทยก็จะเป็นพื้นฐานแห่งการเรียนรู้ (Thamviharn, 1997: 181) ในสมัยต่อมาเริ่มมีการสอนดนตรีไทยในสถาบันการศึกษาทุกระดับ ได้แก่ ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา จนกระทั่งได้พัฒนามาเป็นการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ปัจจุบันได้มีการจัดการเรียนการสอนถึงระดับปริญญาเอก

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้บนฐานการวิจัย การจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีไทยที่ผ่านมาในระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ พบปัญหาที่สำคัญหลายประการ สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) นักเรียนไม่มีเป้าหมายในการเรียน ทำให้ไม่เกิดความรักในศิลปะทางด้านดนตรีไทย มีพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น ไม่ส่งงาน เข้าเรียนไม่ตรงเวลา ไม่สนใจเรียน 2) นักเรียนบางรายไม่ตั้งใจเรียนวิชาดนตรีไทย ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียน

ภาคปฏิบัติที่ต้องมีการฝึกซ้อม เมื่อนักเรียนไม่ฝึกซ้อม ทำให้ไม่สามารถเล่นดนตรีไทยได้ ส่งผลให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้นักเรียนที่เรียนรู้ได้ช้าเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนดนตรีไทย ทั้งนี้ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรีไทย) สรุปได้ว่าในปัจจุบันโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ฝ่ายมัธยม มีรายวิชาชมรมดนตรีไทยทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เรียนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นนักเรียนที่มีความตั้งใจเข้ามาเรียนดนตรีไทยโดยตรง ส่วนกลุ่มที่สองเป็นนักเรียนที่เรียนตามความประสงค์ของครอบครัว นักเรียนที่มีความตั้งใจเข้ามาเรียนชมรมดนตรีไทยโดยตรงจะมีความรักในดนตรีไทยและมีความตั้งใจในการเรียนดนตรีไทย ไม่ว่าจะเรียนในด้านทฤษฎีหรือปฏิบัติ ส่วนนักเรียนที่เรียนตามความประสงค์ของครอบครัวเมื่อเรียนดนตรีไทยนานเข้า บางคนก็เกิดเจตคติที่ดีต่อดนตรีไทย และอยากเรียนดนตรีไทยในที่สุด แต่บางคนก็ยังไม่รู้สีกว่าดนตรีไทยไม่น่าเรียน ก็จะเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนดนตรีไทยต่อไป (Sriakkarakun, Interview, 2020; Sopom, Interview, 2020) และจากการสัมภาษณ์นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สรุปได้ว่านักเรียนรู้สึกมีเจตคติที่ดีต่อดนตรีไทย ภูมิใจที่เล่นดนตรีไทย แต่ยังมีเพื่อนบางคนเล่นดนตรีไทยไม่ค่อยได้ รู้สึกว่าดนตรีไทยเล่นยากและมีความซับซ้อน เมื่อเรียนดนตรีไทยแล้วสามารถบรรเลงดนตรีไทยได้จึงทำให้รู้สึกว่าการเรียนดนตรีไทยสนุก และอยากเรียนดนตรีไทยเพิ่มขึ้น มีเจตคติที่ดีในการเรียนดนตรีไทย แต่ยังมีเพื่อนบางคนในห้องเรียนไม่ค่อยอยากเรียนดนตรีไทย อันเนื่องมาจากการเรียนภาคปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยยาก จึงเกิดความท้อถอย รวมถึงนักเรียนขาดความรู้พื้นฐานที่ดีส่งผลให้นักเรียนมีการปรับตัวได้ค่อนข้างช้า จึงทำให้การเรียนการสอนดนตรีไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นักเรียนที่เกิดการเรียนรู้ช้าก็จะทำให้เกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อดนตรีไทย ในการเรียนดนตรีไทยนั้นเป็นวิชาทักษะ ต้องอาศัยความสามารถ สมาธิ ความมุ่งมั่น และเจตคติที่ดีต่อดนตรีไทย จึงจะทำให้การเรียนดนตรีไทยก่อเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเจตคติในการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ เพื่อจะได้นำผลการศึกษาวินิจฉัยไปใช้พิจารณาปรับปรุงการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทยของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ในการส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีขึ้นในการเรียน

ดนตรีไทย อันจะเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิผลในการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนและเพื่อเตรียมความพร้อมในการเปิดหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายศิลป์ (ศิลปกรรม-ดนตรีไทย) ให้มีแนวทางที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ สืบทอด รวมถึงเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมทางด้านดนตรีไทย ให้คงอยู่กับประเทศไทยสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจเจตคติในการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ โดยจำแนกตามเพศ ชั้นปี หลักสูตรและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย เรื่อง เจตคติในการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความหมายของเจตคติ จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ มีผู้อธิบายไว้ดังนี้ ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำ “เจตคติ” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Royal Society, 2013: 332) สอดคล้องกับ กนกกาญจน์ จันทร์อยู่ ที่ได้ทำสารนิพนธ์ในหัวข้อการศึกษาเจตคติและความต้องการของผู้เรียนภาษาไทยชาวญี่ปุ่น ได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ว่า เจตคติ หมายถึง สภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคลเป็นเรื่องของความชอบ ไม่ชอบ ความคิดเห็น ความรู้สึกที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ (Janyou, 2011: 5) นอกจากนี้ ธีรวุฒิ เอกะกุล ได้ให้ความหมายของเจตคติในหนังสือการวัดเจตคติไว้ว่า เจตคติ คือ พฤติกรรมหรือความรู้สึกทางด้านจิตใจที่มีต่อสิ่งเร้าในสังคมประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สำหรับองค์ประกอบด้านเจตคตินั้นจะเป็นแนวโน้มเชิงพฤติกรรมหรือการกระทำในทางใดทางหนึ่ง คือ พร้อมจะสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือหรือในทางลบ คือ คัดค้าน ซึ่งเป็นสิ่งเชื่อมโยงไปยังมุมอื่น ๆ อีกสองด้าน คือ ด้านแรกเชื่อมโยงไปยังนิยามของเจตคติ

อีกด้านหนึ่งเชื่อมโยงไปยังประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ (Ekakul, 2006: 1-8)

จากความหมายของเจตคติ สรุปได้ว่า เจตคติ ถือเป็นความรู้สึกเชื่อ ศรัทธาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนเกิดความพร้อมที่จะแสดงการกระทำออกมา ซึ่งอาจเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ การแสดงออกทางความรู้สึก ความเห็นและท่าทีของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนทั้งในเชิงบวกและทางลบ

2. ความสำคัญของการเรียนดนตรีไทย มีผู้อธิบายไว้ดังนี้ เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี กล่าวว่า วิชาดนตรีไทยจัดอยู่ในกลุ่มวิชาทางด้านศิลปะ และอยู่ในกลุ่มงานที่เรียกว่า วิจิตรศิลป์ ซึ่งประกอบไปด้วย 5 แขนงวิชา ได้แก่ 1) วรรณคดี 2) ดนตรี 3) จิตรกรรม 4) ประติมากรรม และ 5) สถาปัตยกรรม (Pikulsi, 1987: 1) ทั้งนี้ ญรุทธ์ สุทธิจิตต์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือพฤติกรรมกรรมการสอนดนตรี เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนดนตรีไทยควรคำนึงถึงโครงสร้างของสาระดนตรีไทยเป็นหลัก ซึ่งในกรณีสาระดนตรีไทยควรมีการวัดและประเมินผลทั้งทางด้านเนื้อหาดนตรีไทย ทักษะดนตรีไทย รวมทั้งเจตคติของผู้เรียนต่อดนตรีไทย ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความซาบซึ้งในดนตรีไทยด้วย โดยมีเนื้อหาในการประเมินดังนี้
 - 1) การประเมินผลการเรียนดนตรีไทยที่สมบูรณ์ ควรเป็นการประเมินเนื้อหา ทักษะและเจตคติ 2) การประเมินผลดนตรีไทยนั้น โดยทั่วไปจะมีวิธีการประเมินผล 2 ลักษณะ คือ การประเมินผลระหว่างเรียน เช่น เมื่อจบแต่ละหัวข้อย่อย ๆ ก็จะทำให้มีการสอบสั้น ๆ หรือให้ปฏิบัติทักษะ และการประเมินผลรวมหลังจากการเรียนเสร็จสิ้นลงแล้ว การประเมินทั้งสองลักษณะนี้จะช่วยให้ครูผู้สอนได้ผลการประเมินที่สมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน 3) ควรจะใช้วิธีการวัดผลหลาย ๆ รูปแบบเพื่อให้ได้ข้อมูลกับผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งอาจจะสามารถใช้การวัดได้หลายรูปแบบ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การทำข้อสอบ เป็นต้น 4) คำนึงถึงความสะดวกในการวัดและการประเมินผล คือ ต้องได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนสมบูรณ์แต่ไม่ยากลำบากในการปฏิบัติ ดังนั้น การกำหนดรูปแบบต่าง ๆ ต้องอยู่ในดุลยพินิจของผู้สอนเพื่อไม่ให้ยุ่งยากจนเกินไป (Suttachitt, 1993: 114-115) นอกจากนี้ สุรพล สุวรรณ ได้กล่าวไว้ในหนังสือดนตรีไทยในวัฒนธรรมไทยว่า การที่จะบูรณาการศึกษาคควรบูรณาการวิชาดนตรีไทยควบคู่ไปด้วย เขาชวนและสังคมไทยจะได้มีพื้นฐานความละเอียดอ่อน ทำให้มีภูมิทัศน์เมื่อวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาในประเทศ (Suwan, 2006: 22) สอดคล้องกับ พจณิชา ฤกษ์สมุทร ที่ได้กล่าวไว้

ในบทความ การใช้ดนตรีชาติพันธุ์ในการเสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าของดนตรีไทยว่า ดนตรีจัดเป็นวัฒนธรรมหนึ่งและดนตรียังจัดเป็นภาษาสากลที่มนุษย์ทุกคนในโลกฟังแล้วมีความสุข เข้าใจ มีความรู้สึกร่วมกันได้ โดยสามารถบอกได้ว่าให้อารมณ์สนุกสนาน ร่าเริง เศร้าโศก หรือเสียใจ เป็นสื่อความหมายให้เข้าใจกันระหว่างชนในชาติหรือชาติอื่น ๆ (Roeksamut, 2020: 3)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ดนตรีไทยถือเป็นวัฒนธรรมสำคัญสาขาหนึ่งที่มีการแสดงออกซึ่งสัญลักษณ์แห่งชาติ เป็นเครื่องวัดความเป็นมาของประวัติศาสตร์อันแสดงถึงความเป็นชาติที่รุ่งเรืองมาตั้งแต่อดีต เพราะมีลักษณะเฉพาะที่เป็นของตนเอง และยังช่วยพัฒนาสติปัญญา ร่างกายและจิตใจ กล่อมเกล่าให้มนุษย์เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

3. ตัวแปรที่ส่งผลต่อเจตคติในการเรียนดนตรีไทย ได้แก่

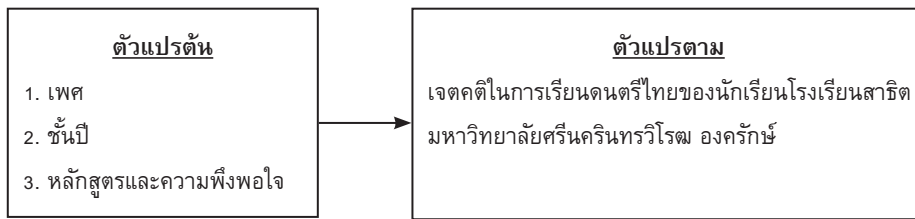
1) เพศ ซึ่งเพศชายและเพศหญิงมีความสามารถต่างกันหลายด้าน เช่น ความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์ ความสามารถทางภาษา ทักษะทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น มีงานวิจัยที่ได้กล่าวถึงความแตกต่างกันในเรื่องของเพศ ดังนี้ ธวัชรัตน์ พลเจริญ (Polcharoen, 2003: 89) ที่ศึกษาทัศนคติของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิง มีเจตคติต่อการเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ มีการจัดการเรียนการสอนให้เรียนรวมกัน ไม่ได้มีการแยกห้องเฉพาะของชายและหญิง และเมื่อเข้ามาศึกษา จะต้องฝึกฝนศึกษาตลอดเวลา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ากับตนเองมากที่สุด ประกอบกับนักเรียนส่วนใหญ่ได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ เช่นเดียวกัน จึงอาจทำให้นักเรียนเกิดความเป็นหนึ่งเดียว ทั้งนี้ ห้องเรียนดนตรีไทยสามารถให้นักเรียนมาฝึกซ้อมเพิ่มเติมได้ตามเวลาที่กำหนด เลยทำให้นักเรียนสามารถฝึกซ้อมปฏิบัติดนตรีไทย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยเหลือกัน ทำให้เจตคติ ความคิดเห็นของกลุ่มไปในทิศทางเดียวกัน จึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เจตคติเชิงบวกในการเรียนดนตรีไทยไม่มีความแตกต่างกัน

2) ชั้นปี นักเรียนที่อยู่ในชั้นปีต่างกันมีเจตคติในการเรียน

ดนตรีไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 มีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนดนตรีไทยสูงกว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อาจเป็นเพราะนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความมุ่งมั่นในการเพิ่มพูนความรู้และทักษะ ประกอบกับกำลังอยู่ในช่วงค้นหาความถนัดของตนเองในการวางแผนเลือกสายการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้นจึงเกิดความรู้สึกรักและศรัทธาในการเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้มากขึ้น จึงทำให้มีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนการสอนในการเรียนดนตรีไทยสูงกว่านักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความมุ่งมั่นจะเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งในปัจจุบันโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เปิดแผนการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสายวิทย์และสายศิลป์ ยังไม่ได้เปิดแผนการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เกี่ยวกับดนตรีไทย ทำให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนในรายวิชาและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับ สุพรรณษา แป้นกลัด (Panklad, 2011: 73) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และพบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนด้านเนื้อหา ด้านกระบวนการ ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านวัตถุประสงค์ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 3) หลักสูตร ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ มีหลักสูตรการเรียนการสอน 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรปกติ และหลักสูตรทวิภาษา (bilingual program) นักเรียนหลักสูตรทวิภาษา จะเรียนกับอาจารย์ชาวต่างชาติ และในการจัดการเรียนการสอน อาจารย์จะใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ยกเว้นวิชาที่ใช้อาจารย์คนไทย เช่น วิชาภาษาไทย วิชาดนตรีไทย นักเรียนอาจคุ้นชินการโต้ตอบและการปฏิสัมพันธ์กับภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย จึงอาจส่งผลต่อเจตคติในการเรียนดนตรีไทยได้ (ODS Student Affair, 2019: 5-6)

กรอบแนวคิดการวิจัย

เจตคติในการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 719 คน ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ได้ จำนวน 695 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.66

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ได้แก่ เพศ ชั้นปี หลักสูตร ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ (rating scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

3.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา วารสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติทางด้านดนตรีไทยประเภทต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ จำนวน 22 ข้อ และแบบสอบถามวัดเจตคติในการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ จำนวน 35 ข้อ โดยทั้งสองแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

3.2 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อหาค่า IOC ตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้ข้อคำถามมีความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหา แก้ไขและปรับปรุงแบบสอบถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ

3.3 พิมพ์แบบสอบถามฉบับร่างแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ จำนวน 30 คน

3.4 ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้สถิติเบื้องต้น ค่า t-test วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.31-0.82

3.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าความสอดคล้องภายในแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1984: 169) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 เท่ากับ 0.868 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 3 เท่ากับ 0.935

3.6 จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ตรวจแก้ไข เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยยื่นหนังสือขออนุญาตดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยพร้อมแนบหนังสือรับรองมาตรฐานจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ไปยังโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ต่อผู้อำนวยการโรงเรียน และนำไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นประชากรพร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามและเก็บข้อมูลด้วย Google form นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติด้วยระบบคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ผลจากการแจกแบบสอบถามกลุ่มประชากรซึ่งเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 719 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 695 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.66 โดยจำแนกเป็นนักเรียนเพศหญิง จำนวน 412 คน คิดเป็นร้อยละ 59.28 และนักเรียนเพศชาย จำนวน 283 คน คิดเป็นร้อยละ 40.72

กลุ่มประชากรที่ตอบแบบประเมิน ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-6 จำนวน 695 คน แบ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีจำนวน 149 คน

คิดเป็นร้อยละ 21.44 รองลงมา คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 20.43 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มัธยมศึกษาปีที่ 1	137	19.71
มัธยมศึกษาปีที่ 2	142	20.43
มัธยมศึกษาปีที่ 3	149	21.44
มัธยมศึกษาปีที่ 4	93	13.38
มัธยมศึกษาปีที่ 5	96	13.81
มัธยมศึกษาปีที่ 6	78	11.22
รวม	695	100.00

2. ระดับเจตคติต่อการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ วิเคราะห์โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความคิดเห็นในภาพรวม กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนดนตรีไทยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยทุกข้อคำถามที่ 3.64 คิดเป็นร้อยละ

72.80) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีเจตคติในหัวข้อการเรียนดนตรีไทย โดยมีความรู้สึกว่าดนตรีไทยเป็นดนตรีประจำชาติไทย มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.29 (คิดเป็นร้อยละ 85.80) รองลงมา คือ ดนตรีไทยเป็นศาสตร์ที่ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และเยาวชนไทยควรมีโอกาสได้เรียนดนตรีไทย มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.24 (คิดเป็นร้อยละ 84.80) และ 4.21 (คิดเป็นร้อยละ 84.20) ตามลำดับ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ลำดับเจตคติต่อการเรียนดนตรีไทย

หัวข้อประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ลำดับที่
1. ดนตรีไทยเป็นดนตรีประจำชาติไทย	4.29	85.80	1
2. ควรมีดนตรีไทยอยู่ในหลักสูตรสถานศึกษา	3.94	78.80	9
3. ควรจัดวิชาดนตรีไทยเฉพาะชมรม	3.40	68.00	24
4. ควรมีชมรมดนตรีไทยในระดับชั้นมัธยมต้น และมัธยมปลาย	3.95	79.00	8
5. ควรเปิดสายการเรียนสายศิลป์ (ศิลปกรรมดนตรีไทย) ในระดับชั้นมัธยมปลาย	3.96	79.20	7
6. การเรียนดนตรีไทยแสดงถึงความเป็นไทย	4.10	82.00	4
7. เยาวชนไทยควรมีโอกาสได้เรียนดนตรีไทย	4.21	84.20	3
8. ดนตรีไทยเป็นศาสตร์ที่ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้	4.24	84.80	2
9. การเรียนดนตรีไทยช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน	4.03	80.60	6
10. การเรียนดนตรีไทยน่าเบื่อหน่าย	2.90	58.00	28
11. การเรียนดนตรีไทยเป็นสิ่งที่ล้าสมัย ตกยุค	2.63	52.60	32
12. การเรียนดนตรีไทยทำให้ผ่อนคลายความเครียด	3.66	73.20	18
13. การเรียนดนตรีไทยทำให้มีเพื่อนมากขึ้น	3.44	68.80	23

ตารางที่ 2 ลำดับเจตคติต่อการเรียนดนตรีไทย (ต่อ)

หัวข้อประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ลำดับที่
14. การเรียนดนตรีไทยทำให้เกิดความสามัคคี	3.76	75.20	15
15. การเรียนดนตรีไทยทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์	3.81	76.20	14
16. การเรียนดนตรีไทยทำให้นักเรียนเป็นคนเรียบร้อยขึ้น	3.39	67.80	25
17. การเรียนดนตรีไทยทำให้นักเรียนเป็นคนมีสมาธิขึ้น	3.93	78.60	10
18. การเรียนดนตรีไทยช่วยให้นักเรียนมีระเบียบในการดำเนินชีวิตประจำวัน	3.56	71.20	21
19. การเรียนดนตรีไทยช่วยให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออกมากขึ้น	3.72	74.40	17
20. การเรียนดนตรีไทยทำให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในเอกลักษณ์ของไทย	3.88	77.60	13
21. เมื่อถึงเวลาเรียนวิชาศิลปะ ดนตรีไทย นักเรียนจะรู้สึกกระตือรือร้นในการเข้าเรียน	3.74	74.80	16
22. การเรียนดนตรีไทยมีส่วนช่วยให้นักเรียนเรียนวิชาอื่น ๆ ได้ดีขึ้น	3.26	65.20	26
23. การพัฒนาการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนขึ้นอยู่กับตัวของตัวเอง	4.04	80.80	5
24. การส่งเสริมดนตรีไทยควรเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่เท่านั้น	2.76	55.20	30
25. ถ้ามีโอกาสนักเรียนจะช่วยเผยแพร่ดนตรีไทยในรูปแบบต่าง ๆ	3.63	72.60	19
26. นักเรียนภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย	3.89	77.80	12
27. เมื่อมีโอกาสแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมกับชาวต่างชาติ นักเรียนจะนำดนตรีไทยไปบรรเลงแลกเปลี่ยนกับวัฒนธรรมอื่น ๆ	3.72	74.40	17
28. การเผยแพร่ดนตรีไทยในสื่อต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็น	3.76	75.20	15
29. ดนตรีไทยถือเป็นส่วนประกอบในพิธีกรรมที่ทำให้พิธีกรรมนั้นสมบูรณ์	3.92	78.40	11
30. กิจกรรมที่เกี่ยวกับประเพณีไทย ควรมิดนตรีไทยอยู่ในกิจกรรมนั้น	3.94	78.80	9
31. คนไทยควรเล่นดนตรีไทยเป็น อย่างน้อย 1 เครื่องดนตรี	3.51	70.20	22
32. การเรียนดนตรีไทย ทำให้นักเรียนสามารถนำไปปรับใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์กับการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้	3.61	72.20	20
33. เมื่อฟังเพลงไทยแล้วนักเรียนรู้สึกง่วงนอน	3.23	64.60	27
34. เครื่องดนตรีไทยน่ากลัว	2.70	54.00	31
35. ทุกครั้งที่ฟังเพลงไทยเดิมนักเรียนรู้สึกเศร้า	2.85	57.00	29
ภาพรวม	3.64	72.80	

3. ผลการเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ โดยจำแนกตามเพศ ใช้การทดสอบค่าที (t-test) สำหรับชั้นปี หลักสูตร โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one way analysis of variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe) ผลการศึกษามีดังนี้

3.1 ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยต่อระดับการศึกษา พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.00 โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.15 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.52 รองลงมา คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 82.00 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.10 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.49

3.2 เจตคติในการเรียนดนตรีไทยต่อระดับการศึกษา

พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีเจตคติในการเรียนดนตรีไทยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.80 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.89 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.56 รองลงมา คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 72.80 และร้อยละ 72.80 โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากัน คือ 3.64 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เท่ากับ 0.47 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เท่ากับ 0.53

ผลการเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนดนตรีไทยแต่ละด้าน จำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา พบว่านักเรียนที่มีระดับชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเรียนดนตรีไทยทุกด้าน รวมถึงสรุปภาพรวมตอนที่ 2 สรุปตอนที่ 3 และสรุปภาพรวมทั้งหมดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนดนตรีไทยแต่ละด้าน

คุณภาพในแต่ละด้าน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	29.448	5	5.890	9.712*	0.000
	ภายในกลุ่ม	417.827	689	0.606		
	รวม	447.275	694			
ด้านผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	19.253	5	3.851	9.992*	0.000
	ภายในกลุ่ม	265.531	689	0.385		
	รวม	284.784	694			
ด้านการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	16.581	5	3.316	8.740*	0.000
	ภายในกลุ่ม	261.414	689	0.379		
	รวม	277.994	694			
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	14.820	5	2.964	6.516*	0.000
	ภายในกลุ่ม	313.381	689	0.455		
	รวม	328.201	694			
สรุปภาพรวมตอนที่ 2	ระหว่างกลุ่ม	13.932	5	2.786	9.171*	0.000
	ภายในกลุ่ม	209.329	689	0.304		
	รวม	223.261	694			
สรุปตอนที่ 3	ระหว่างกลุ่ม	15.614	5	3.123	9.200*	0.000
	ภายในกลุ่ม	233.870	689	0.339		
	รวม	249.484	694			
สรุปภาพรวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	13.656	5	2.731	9.607*	0.000
	ภายในกลุ่ม	195.875	689	0.284		
	รวม	209.531	694			

นักเรียนที่เรียนหลักสูตรต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเรียนดนตรีไทยทุกด้าน รวมถึงสรุปภาพรวมตอนที่ 2 สรุปตอนที่ 3

และสรุปภาพรวมทั้งหมดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยแต่ละด้าน โดยจำแนกตามหลักสูตรของนักเรียน

ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยแต่ละด้าน	หลักสูตร	n	Mean	S.D.	t	p
ด้านหลักสูตร	หลักสูตรปกติ	656	3.79	0.80	-0.290	0.772
	หลักสูตรทวิภาษา	39	3.83	0.80		
ด้านผู้สอน	หลักสูตรปกติ	656	4.34	0.63	1.386*	0.173
	หลักสูตรทวิภาษา	39	4.15	0.84		
ด้านการจัดการเรียนรู้	หลักสูตรปกติ	656	3.93	0.63	0.765	0.445
	หลักสูตรทวิภาษา	39	3.85	0.73		
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้อ	หลักสูตรปกติ	656	3.50	0.69	1.827	0.068
	หลักสูตรทวิภาษา	39	3.29	0.63		
สรุปภาพรวมตอนที่ 2	หลักสูตรปกติ	656	3.89	0.56	1.169	0.243
	หลักสูตรทวิภาษา	39	3.78	0.65		
สรุปตอนที่ 3	หลักสูตรปกติ	656	3.64	0.60	0.114	0.909
	หลักสูตรทวิภาษา	39	3.63	0.61		
สรุปภาพรวมทั้งหมด	หลักสูตรปกติ	656	3.84	0.55	0.990	0.323
	หลักสูตรทวิภาษา	39	3.75	0.61		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ มีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนดนตรีไทยโดยรวมในระดับมาก
2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีเจตคติต่อการเรียนดนตรีไทยไม่แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่อยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีเจตคติแตกต่างกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักเรียนที่ศึกษาในหลักสูตรปกติ มีเจตคติต่อการเรียนดนตรีไทยแตกต่างกับนักเรียนที่ศึกษาในหลักสูตรทวิภาษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. นักเรียนที่มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนดนตรีไทยไม่แตกต่างกัน หลักสูตรของผู้เรียนที่แตกต่างกัน มีเจตคติในการเรียนดนตรีไทยทางด้านผู้สอนที่แตกต่างกัน ส่วนเจตคติในการเรียนดนตรีไทยในด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันรวมถึงภาพรวมทั้งหมดของแบบสอบถาม

อภิปรายผลการวิจัย

1. การที่นักเรียนมีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนดนตรีไทยโดยรวมในระดับมาก อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนในการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์เข้ามาสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ ทำให้นักเรียนเกิดความรัก ห่วงแหน ตระหนักถึงความสำคัญของดนตรีไทยที่เป็นดนตรีประจำชาติไทย จึงทำให้นักเรียนมีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนการสอนในศาสตร์นี้ ประกอบกับดนตรีไทยเป็นศาสตร์ทางด้านปฏิบัติ และการแสดงดนตรีสามารถเก็บรวบรวมเป็นประวัติ ผลงานและความสามารถพิเศษ เพื่อใช้ยื่นแสดงผลงานเมื่อสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เป็นการสร้างประสบการณ์ที่ดีทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก สอดคล้องกับปนัดดา พวงพี ที่ศึกษาทัศนะต่อการเรียนด้านนาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ พบว่านักเรียนและนักศึกษาส่วนใหญ่เข้าศึกษาเพราะมีความมุ่งหวังคาดหวังในการเรียนและการประกอบอาชีพ มีความชอบทาง

ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และเข้าใจว่าการได้รับเลือกให้แสดงตามงานต่าง ๆ ถือเป็นประสบการณ์ที่ดีของชีวิต ทำให้ตนเองมั่นใจกล้าแสดงออก นอกจากนี้ดนตรีไทยเป็นศาสตร์ที่ช่วยให้ตัวผู้เรียนเกิดการพัฒนาร่างกาย สติปัญญา ทั้งทางตรงและทางอ้อม (Phuangpee, 2001: 86) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี ที่ได้กล่าวถึงดนตรีว่ามีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของแต่ละบุคคล (Pikulri, 1987: 2)

2. การเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ โดยจำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีเจตคติที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ มีการจัดการเรียนการสอนให้เรียนรวมกัน มิได้มีการแยกห้องเฉพาะของชายและหญิง และเมื่อเข้ามาศึกษาจะต้องฝึกฝน ศึกษาดูตลอดเวลาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ากับตนเองมากที่สุด ประกอบกับนักเรียนส่วนใหญ่ได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ เช่นเดียวกัน จึงอาจทำให้นักเรียนเกิดความเป็นหนึ่งเดียว ทั้งนี้ ห้องเรียนดนตรีไทยสามารถให้นักเรียนมาฝึกซ้อมเพิ่มเติมได้ตามเวลากำหนด ทำให้นักเรียนสามารถฝึกซ้อมปฏิบัติดนตรีไทย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยเหลือกันจึงทำให้เจตคติ ความคิดเห็นของกลุ่มไม่ในทิศทางเดียวกัน จึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เจตคติเชิงบวกในการเรียนดนตรีไทยไม่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธวัชรัตน์ พลเจริญ ที่ศึกษาทัศนคติของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงมีเจตคติต่อการเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน (Polcharoen, 2003)

3. การเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ จำแนกตามชั้นปี พบว่า นักเรียนที่อยู่ในชั้นปีต่างกัน มีเจตคติในการเรียนดนตรีไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 มีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนดนตรีไทยสูงกว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อาจเป็นเพราะนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความมุ่งหวังในการเพิ่มพูนความรู้และ

ทักษะ ประกอบกับกำลังอยู่ในช่วงค้นหาความถนัดของตนเองในการวางแผนเลือกสายการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้น จึงเกิดความรู้สึกรักและศรัทธาในการเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น ทำให้มีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนการสอนในการเรียนดนตรีไทยสูงกว่านักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความมุ่งมั่นจะเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งในปัจจุบันทางโรงเรียนฯ ได้เปิดแผนการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสายวิทย์และสายศิลป์ ยังไม่ได้เปิดแผนการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เกี่ยวกับดนตรีไทย ทำให้นักเรียนในโรงเรียนมีความมุ่งมั่นไปในรายวิชาและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับแนวคิดของ วีระวัฒน์ ปันนิตามัย ที่ได้กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนมีภาวะอารมณ์พื้นฐานเหมือนกัน แต่มีระดับที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากประสบการณ์ที่ได้รับแตกต่างกัน ปัจจัยที่ทำให้แตกต่างกัน ประกอบด้วย การศึกษา การอบรม อายุ ประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้นตามระดับอายุ (Pannitamai, 2000: 110) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อูสา อูทัย ที่ได้ศึกษา เรื่อง เจตคติของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักเรียนที่เรียนในระดับชั้นต่างกันมีเจตคติต่อพฤติกรรมการสอนของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Uthai, 2012: 132)

4. การเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ จำแนกตามหลักสูตร พบว่า นักเรียนที่เรียนหลักสูตรแตกต่างกัน มีเจตคติในการเรียนดนตรีไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนที่เรียนอยู่ในหลักสูตรปกติ มีเจตคติในการเรียนดนตรีไทยแตกต่างกับนักเรียนที่เรียนหลักสูตรทวิภาษาเนื่องจากธรรมชาติของตัวผู้เรียนที่ปกติแล้วนักเรียนหลักสูตรทวิภาษาจะเรียนกับอาจารย์ชาวต่างชาติ และในการจัดการเรียนการสอน อาจารย์จะใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ทำให้เมื่อมาเรียนรายวิชาดนตรีไทย อาจารย์ผู้สอนใช้ภาษาไทยในการถ่ายทอดความรู้ ทำให้นักเรียนไม่คุ้นชินและด้วยความจำเพาะของศาสตร์ดนตรีไทยโดยบริบทแล้ว มีรูปแบบการถ่ายทอดความรู้แบบมุขปาฐะ โดยอาจารย์บรรเลงให้ฟังหรือให้ดูเป็นตัวอย่างหนึ่งรอบและให้นักเรียนปฏิบัติตาม และสามารถทบทวนพร้อมทั้งดูจากโน้ตเพลงที่มีและฝึกฝนด้วยตนเองได้ แต่ยังคงต้องใช้ความจำเป็นหลักทำให้นักเรียนหลักสูตรทวิภาษาต้องใช้ความพยายามเป็นสองเท่า ทั้งเรื่องภาษาและและ ความจำเพาะของรายวิชา

แตกต่างกับนักเรียนที่เรียนหลักสูตรปกติ ที่สามารถเข้าใจในภาษาไทยอย่างชัดเจน และเกิดความสนุกสนานในการเรียนดนตรีไทย นักเรียนที่บรรเลงไม่ค่อยคล่องและบรรเลงไม่ได้ ก็รวมตัวกันมาฝึกซ้อมเพื่อให้เรียนรู้กันกันในคาบเรียนถัดไป แนวความคิดการจัดการเรียนการสอนแบบรอบรู้ของ รุจิรี ภูสาระ ที่กล่าวในบทนำว่าผู้สอนต้องปรับผู้เรียนให้มีพื้นฐานความสามารถในการเรียนเข้าสู่ระดับเดียวกัน และระหว่างเรียนผู้เรียนได้รับการช่วยเหลือโดยการแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนโดยทันที การเรียนการสอนนั้นจึงจะมีประสิทธิภาพ (Pusara, 2008)

5. การเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ จำแนกตามความพึงพอใจในการเรียนดนตรีไทยพบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ต่างกัน มีเจตคติในการเรียนดนตรีไทยไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยนั้น เป็นเพราะว่าการได้ร่วมเรียนรู้ในสถานการณ์เดียวกันและประสบการณ์เดียวกัน ทำให้เจตคติ ความคิดเห็นของกลุ่มเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เจตคติเชิงบวกต่อการเรียนไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งการจัดรูปแบบการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรีไทยมีระยะเวลาสำหรับนักเรียนในการฝึกซ้อมด้วยตนเองก่อนเริ่มเรียนในช่วงเช้าและช่วงบ่าย และฝึกซ้อมหลังเลิกเรียน มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถามขณะเรียนและหลังเลิกเรียน จากการจัดรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวจึงทำให้ลักษณะสิ่งเร้าสภาพแวดล้อมของนักเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านเพื่อน ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหาร และด้านอาคารสถานที่ของนักเรียนในรายวิชานี้ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานวิจัยไปใช้

จากการศึกษาและเปรียบเทียบระดับเจตคติในการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. นักเรียนมีเจตคติในการให้ความสำคัญกับดนตรีไทยว่าเป็นดนตรีประจำชาติไทย เป็นศาสตร์ที่ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และเยาวชนไทยควรมีโอกาสได้เรียนดนตรีไทยในระดับมาก ดังนั้นจึงควรส่งเสริมและปลูกฝังให้เกิดความรักและคุณค่า เพื่อให้ดนตรีไทยเป็นมรดกคู่กับประเทศไทยสืบไป

2. นักเรียนยังมีเจตคติว่าการเรียนวิชาดนตรีไทยนี้ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้แสดงความคิดสร้างสรรค์ จำกัดการตอบคำถาม ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนจึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ และยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน

3. การนำข้อมูลไปใช้ในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาทางดนตรีไทยในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทย เช่น สายศิลปกรรม-ดนตรีไทย หรือเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร **ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป**

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่จะทำให้การเรียนการสอนวิชาดนตรีไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการศึกษาองค์ประกอบที่ทำให้ดนตรีไทยคงอยู่ในสังคมปัจจุบันได้

3. ควรมีการศึกษาดนตรีไทยกับสังคมไทยในอนาคต

References

Cronbach, L. J. (1984). **Essentials of Psychological Testing** (4th ed.). NY: Harper and Row.

Ekakul, Teerawut. (2006). **Measurement of Attitude (การวัดเจตคติ)**. Ubon Ratchathani: Witthaya Offset Printing.

Janyou, Kanokkan. (2011). **A Study of Attitudes and Needs of Japanese Learners Studying Thai** (การศึกษาเจตคติและความต้องการของผู้เรียนภาษาไทยชาวญี่ปุ่น). Master's dissertation, Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand.

ODS Student Affair, Ongkharak Demonstration School, Srinakharinwirot University. (2019). **Guidebook for Students, Parents, and Teachers, Academic Year 2019** (คู่มือนักเรียน ผู้ปกครอง และอาจารย์ ปีการศึกษา 2562). Nakhon Nayok: Educational Research Development and Demonstration Institute, Srinakharinwirot University.

Panklad, Supansa. (2011). **Students' Opinions towards the Instruction in Computer, Faculty of Science and Technology, Rajabhat Suansunandha University** (ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา). Master's dissertation, Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand.

- Pannitamai, Weerawat. (2000). **Learning Organization Development** (การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้). Bangkok: Expemet.
- Phuangpee, Panadda. (2001). **Opinions on Dramatic and Musical Learning of Middle and Higher Level Students in Dramatic Arts College (Bangkok)** (ทัศนะต่อการเรียนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียน นักศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลปกรุงเทพ). Master's dissertation, Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand.
- Pikulstri, Chalerm Sak. (1987). **Music Appreciation** (สังคีตนิยมว่าด้วยดนตรีไทย). Bangkok: Odeon Store.
- Polcharoen, Tawanrat. (2003). **Students' Opinions towards the Instruction in Art Education, Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University** (ทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ). Master's dissertation, Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand.
- Pusara, Ruji. (2008). **Curriculum Development : Education Reform** (การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา). Bangkok: Book Point.
- Roeksamut, Phojnicha. (2020). The Use of Ethnomusicology to Enhance an Awareness of Thai Music Value (การใช้ศาสตร์ดนตรีชาติพันธุ์ในการเสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าของดนตรีไทย). Oral presented at **the 14th Research and Innovations for All Conference**. Ubon Ratchathani. September 3-4.
- Royal Society. (2013). **The Royal Institute's Dictionary B.E. 2554** (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554). Bangkok: Nanmeebooks.
- Ruangkumnerd, Areerat. (2000). **A Study of Mhongkrum : Funeral Music in Chumphon Province** (การศึกษาวงโหม่งครึม: ดนตรีสำหรับงานศพในจังหวัดชุมพร). Master's dissertation, Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand.
- Suttachitt , Narutt. (1993). **Musical Instruction Behavior** (พฤติกรรมการสอนดนตรี). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Suwan, Suraphon. (2006). **Thai Musical Instrument in Thai Culture** (ดนตรีไทยในวัฒนธรรมไทย). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Thamviharn, Sangobseuk. (1997). **Thai Musical Instruments** (ดุริยางค์ไทย). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Uthai, Usa. (2012). **Students' Attitude toward the Teaching Behaviors of the Teachers of Ramkhamhaeng University Demonstration School** (เจตคติของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง). Bangkok: Ramkhamhaeng University.

Interviews

- Soporn, Chakphong, Interview, July 14, 2020.
- Sriakkarakun, Suttapop, Interview, July 14, 2020.